

Ruj : JKM(S). 100-4/62 (18)

Jabatan Ketua Menteri

Tarikh : 19 FEB 2019

Kepada : Semua Setiausaha Tetap Kementerian
Semua Ketua Jabatan Negeri
Semua Pihak Badan Berkanun Negeri
Semua Pihak Berkuasa Tempatan Negeri
Semua Pegawai Daerah
Semua Penolong Pegawai Daerah/ Daerah Kecil

YBhg. Datuk/Tuan/Puan,

**PENUBUHAN JAWATANKUASA ANTI – RASUAH (JAR) PERINGKAT NEGERI,
KEMENTERIAN DAN AGENSI NEGERI SABAH**

Dengan hormatnya perkara di atas adalah dirujuk.

2. Kerajaan Negeri telah bersetuju untuk **menubuhkan Jawatankuasa Anti-Rasuah (JAR) Peringkat Negeri, Kementerian dan Agensi** selaras dengan Arahan YAB Perdana Menteri No. 1 Tahun 2018: Gerakan Pemantapan Governans, Integriti Dan Anti-Rasuah Dalam Pengurusan Pentadbiran Kerajaan Malaysia: Mekanisme Pengurusan Governans, Integriti Dan Anti-Rasuah.

3. Bersama ini disertakan **terma rujukan JAR Peringkat Negeri Sabah** sebagai panduan dan pelaksanaan di kementerian dan agensi YBhg. Datuk/Tuan/Puan. Panduan ini hendaklah dibaca bersama dengan **Arahan YAB Perdana Menteri Bil. 1 Tahun 2018**.

4. Penubuhan JAR merupakan usaha kerajaan untuk mengukuhkan sistem pengurusan kerajaan yang sebelum ini dilaksanakan oleh Jawatankuasa Integriti Dan Tadbir Urus (JITU). Bermula dari tarikh penguatkuasaan pekeliling ini, Penubuhan JITU yang dipanjangkan melalui surat **JKM(S):100-10/106 Klt.9 (127) bertarikh 19 November 2014 adalah terbatal**.

5. Pekeliling ini berkuatkuasa mulai dari tarikh pekeliling ditandatangani.

Sekian.

“BERKHIDMAT UNTUK NEGARA”

(DATUK SERI PANGLIMA HASHIM PAIJAN)
Setiausaha Kerajaan Negeri

s.k. Pengarah Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia
Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM) Sabah
Pengarah Audit Negeri Sabah, Jabatan Audit Negara, Cawangan Negeri Sabah

**TERMA RUJUKAN
JAWATANKUASA ANTI-RASUAH PERINGKAT NEGERI SABAH**

**GERAKAN PEMANTAPAN GOVERNANS, INTEGRITI DAN ANTI-RASUAH
DALAM
PENGURUSAN PENTADBIRAN KERAJAAN NEGERI SABAH :**

MEKANISME PENGURUSAN GOVERNANS, INTEGRITI DAN ANTI-RASUAH

Disediakan oleh :
Unit Integriti Negeri Sabah
Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri
Aras 8, Blok A, Pusat Pentadbiran Negeri Sabah
88400 KOTA KINABALU
Telefon : 088-369263
Faks : 088-214133

KANDUNGAN

1.	Tujuan	3
2.	Latar Belakang	3
3.	Objektif	4
4.	Terma Rujukan	4
5.	Struktur dan Mekanisme	8
6.	Keanggotaan, Peranan dan Tanggungjawab Jawatankuasa Anti-Rasuah Peringkat Kerajaan Negeri	9
7.	Kekerapan Mesyuarat dan Laporan Isu	10
8.	Hubungkait Peranan Jawatankuasa-Jawatankuasa Pemantapan Governans, Integriti Dan Anti-Rasuah Dalam Pengurusan Pentadbiran Kerajaan	11
9.	Pelaksanaan Arahan	13
10.	Penutup	13
11.	Lampiran A – Struktur Aliran Pelaksanaan Jawatankuasa Anti- Rasuah (JAR)	15
12.	Lampiran B – Format Laporan Isu Jawatankuasa Anti-Rasuah (JAR)	16

1. TUJUAN

- 1.1. Arahan ini bertujuan mendukung usaha memperkukuhkan Sistem Pengurusan Pentadbiran Kerajaan. Usaha ini direalisasikan melalui pembentukan inisiatif Gerakan Pemantapan Governans, Integriti Dan Anti-Rasuah Dalam Pengurusan Pentadbiran Kerajaan Malaysia: Mekanisme Pengurusan Governans, Integriti Dan Anti-Rasuah dalam pengurusan Pentadbiran Kerajaan bagi menggantikan Gerakan Pemantapan Keutuhan Sistem Pengurusan Pentadbiran Kerajaan. Matlamat utama pemantapan ini adalah untuk memastikan pengurusan pentadbiran kerajaan bebas daripada perlakuan rasuah, salahguna kuasa dan penyelewengan. Bagi mencapai hasrat ini, pengurusan pentadbiran kerajaan hendaklah dilaksanakan dengan cekap, berdisiplin dan berintegriti.
- 1.2. Mekanisme pelaksanaannya adalah melalui pembentukan Jawatankuasa Khas Kabinet Mengenai Anti-Rasuah (JKKMAR) yang dipengerusikan oleh YAB Perdana Menteri bagi menggantikan Jawatankuasa Khas Kabinet Mengenai Keutuhan Pengurusan Kerajaan (JKKMKPK). Manakala peranan dan fungsi Jawatankuasa Integriti dan Tadbir Urus (JITU) di peringkat Persekutuan dan negeri ditukarganti dengan Jawatankuasa Anti-Rasuah (JAR).

2. LATAR BELAKANG

- 2.1. Sistem pentadbiran yang lebih bersih, telus, efektif dan terbuka menjadi agenda utama Kerajaan melalui tindakan mencegah penyelewengan dan ketirisan dana Kerajaan demi kebajikan rakyat dan kepentingan Negara.

- 2.2. Kepimpinan Kerajaan kini telah menyatakan hasrat dan komitmen yang tinggi untuk menjadikan Malaysia sebagai sebuah Negara yang bebas dari rasuah serta meningkatkan tadbir urus dan integriti di kalangan warga kerja terutamanya mereka yang di dalam perkhidmatan awam.
- 2.3. Bagi merealisasikan agenda ini, Kerajaan Negeri bersetuju supaya Jawatankuasa Integriti Dan Tadbir Urus (JITU) dipinda kepada Jawatankuasa Anti-Rasuah (JAR).
- 2.4. Selaras dengan pembentukan JAR, Kerajaan berharap mekanisme ini akan bertindak dengan konsisten dan agresif untuk memantapkan governans, integriti dan anti-rasuah dalam sektor awam serta memberi penekanan tinggi bagi menangani punca utama kelemahan pentadbiran kerajaan secara berterusan.

3. OBJEKTIF

- 3.1. Objektif JAR dalam sistem pengurusan pentadbiran Kerajaan ialah:
  - i. Meningkatkan komitmen Kerajaan merangkumi semua sektor dalam pambanterasan rasuah sekaligus meningkatkan imej Negara;
  - ii. Menjana sinergi dalam memastikan sistem pentadbiran kerajaan dapat digerakkan dalam persekitaran sifar toleransi terhadap rasuah; dan,
  - iii. Memperkukuhkan kualiti sistem penyampaian perkhidmatan Kerajaan berteraskan kepada prinsip ketelusan, akauntabiliti serta berdaya saing.

4. TERMA RUJUKAN

Empat (4) terma rujukan pementapan governans, integriti dan anti-rasuah dalam pengurusan pentadbiran Kerajaan adalah seperti berikut:

4.1. Dasar, Perundangan dan Peraturan

Mengenalpasti, mengkaji serta memperaku pindaan atau keperluan kepada mana-mana dasar dan perundangan Kementerian, Jabatan dan Agensi serta peraturan-peraturan yang dapat mengatasi kelemahan pengurusan, mempertingkatkan kawalan dalaman terhadap pelanggaran integriti, perlakuan rasuah, salahguna kuasa, penyelewengan dan kelemahan governans. Seterusnya mewujudkan dan mendokumenkan pelan pencegahan bagi meningkatkan amalan governans terbaik bagi mengatasi karenah birokrasi ke arah pencapaian sistem penyampaian Perkhidmatan Awam yang berintegriti dan akauantabiliti.

Huraian:

- i. Timbul sesuatu isu berkaitan pelanggaran integriti, perlakuan rasuah, salahguna kuasa, penyelewengan dan kelemahan governans namun ia tidak dapat ditangani dengan dasar undang-undang dan peraturan sedia ada;
- ii. Peruntukan dasar, undang-undang dan peraturan sedia ada terlalu kabur, longgar dan mudah untuk dimanipulasi oleh pihak tertentu; dan
- iii. Ketiadaan atau kelemahan pelan pencegahan yang bersesuaian menyebabkan Kementerian, jabatan dan agensi tidak dapat menangani isu pelanggaran integriti, perlakuan rasuah, salahguna kuasa, penyelewengan dan kelemahan governans dengan berkesan.

4.2. Sistem dan Prosedur Kerja

Mengenalpasti dan mengkaji kelemahan atau keperluan sistem dan prosedur kerja Kementerian, Jabatan dan Agensi yang lapuk ataupun terlalu rumit sehingga menimbulkan pelbagai karenah birokrasi, melemahkan pentadbiran, ketidakadilan serta membuka peluang kepada perlakuan rasuah, penyelewengan dan salah guna kuasa. Kementerian, Jabatan dan Agensi hendaklah mengambil tindakan untuk menambahbaik dan memperakukan apa jua perubahan dalam sistem dan prosedur kerja yang berkaitan serta memaklumkan kepada seluruh warga kerja Kementerian, Jabatan dan Agensi.

Huraian :

- i. Terdapat isu berkaitan pelanggaran integriti, perlakuan rasuah, salahguna kuasa, penyelewengan dan kelemahan governans yang tidak dapat ditangani dengan sistem dan prosedur kerja sedia ada;
- ii. Sistem dan prosedur kerja sedia ada tidak mengambilkira integrasi sistem antara agensi yang mengakibatkan pelanggaran integriti, perlakuan rasuah, salahguna kuasa, penyelewengan dan kelemahan governans; dan
- iii. Sistem dan prosedur kerja sedia ada telah lapuk, longgar dan tidak relevan dengan keperluan semasa akibat perubahan dasar, perundangan, peraturan dan teknologi terkini.

4.3. Pengukuhan Governans dan Integriti

Mengenalpasti isu dan tindakan yang bersesuaian bagi memperkukuhkan aspek governans dan integriti melalui inisiatif pencegahan, penggalakan dan pembudayaan governans dan penginstitution integriti secara terancang bagi

mencegah pelanggaran integriti, perlakuan rasuah, salahguna kuasa, penyelewengan dan kelemahan governans.

Huraian :

- i. Kelemahan governans dalam pengurusan organisasi yang melibatkan elemen-elemen seperti ketelusan (*transparent*), akauntabiliti (*accountability*), kedaulatan undang-undang (*rule of law*), responsive (*responsiveness*), kesepakatan (*consensus oriented*), ekuiti dan kebersamaan (*equity and inclusiveness*), keberkesanan dan kecekapan (*effectiveness and efficiency*) serta penglibatan (*participation*) warga organisasi; dan
- ii. Kelemahan integriti melibatkan nilai dan etika dalam kalangan individu antaranya seperti isu kepimpinan, kejujuran, amanah dan kewibawaan.

4.4. Pengesanan, Pematuhan, Punitif dan Pemulihan

Melaksanakan tindakan pengesanan, pematuhan, *punitive* dan pemulihan yang tegas secara adil dan saksama terhadap sebarang pelanggaran undang-undang, peraturan dan prosedur kerja atau kod etika kerja.

Bekerjasama dengan agensi penguatkuasa yang berkaitan atau mana-mana pihak lain bagi mengambil tindakan sewajarnya terhadap sebarang bentuk salahlaku atau jenayah yang dilakukan oleh warga organisasi dan pihak-pihak luar yang berkepentingan dengan organisasi. Mengambil tindakan pembetulan dan pencegahan dengan kadar segera berdasarkan kepada undang-undang atau peraturan tatatertib terhadap mereka yang terlibat.

Huraian :

- i. Kelemahan dalam tindakan pengesanan awal kepada pelanggaran integriti, perlakuan rasuah, salahguna kuasa, penyelewengan dan kelemahan governans. Tidak peka kepada risiko-risiko rasuah yang wujud dalam organisasi;
- ii. Kelemahan organisasi dalam mewujudkan mekanisme dan program pematuhan yang berkesan terhadap dasar, undang-undang, peraturan, sistem dan prosedur serta kod etika;
- iii. Kelemahan organisasi dalam mengambil tindakan punitive secara adil dan tegas terhadap sebarang pelanggaran disiplin dan jenayah; dan
- iv. Kelemahan organisasi dalam mengambil tindakan pemulihan terhadap individu seperti mengadakan khidmat nasihat (*counselling*) dan penyeliaan rapi kepada warga kerja yang telah bermasalah.

5. STRUKTUR DAN MEKANISME

5.1. Pelaksanaan Pemantapan Governans, Integriti dan Anti-Rasuah dalam Pengurusan Pentadbiran Kerajaan di peringkat Negeri melibatkan penubuhan dua Jawatankuasa iaitu :

- i. Jawatankuasa Anti-Rasuah (JAR) Peringkat Negeri; dan
- ii. Jawatankuasa Anti-Rasuah (JAR) Peringkat Kementerian / Jabatan / Agensi / Daerah.

6. KEANGGOTAAN, PERANAN DAN TANGGUNGJAWAB JAWATANKUASA ANTI-RASUAH (JAR) PERINGKAT NEGERI

6.1. Keanggotaan JAR Peringkat Kerajaan Negeri

Pengerusi : Setiausaha Kerajaan Negeri
Timbalan Pengerusi : Timbalan Setiausaha Kerajaan Negeri
(Pentadbiran)

Ahli-ahli :

- (i) Setiausaha Tetap, Kementerian Kewangan Negeri Sabah
- (ii) Pengarah SPRM Negeri
- (iii) Peguam Besar Negeri Sabah
- (iv) Pengarah Jabatan Audit Negara, Cawangan Sabah
- (v) Pengarah Jabatan Perkhidmatan Awam Negeri
- (vi) Setiausaha Tetap, Kementerian

Urus setia : Unit Integriti Negeri, Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri

6.2. Peranan Dan Tanggungjawab JAR Peringkat Kerajaan Negeri

- i) Mengenal pasti isu, masalah dan langkah-langkah penambahbaikan berdasarkan empat (4) terma rujukan yang telah ditetapkan:
  - a) Dasar, Perundangan dan Peraturan
  - b) Sistem dan Prosedur Kerja
  - c) Pengukuhan Governans dan Integriti
  - d) Pengesanan, Pematuhan, Punitif dan Pemulihan
- ii) Mencadangkan langkah-langkah penyelesaian dan cadangan penambahbaikan kepada JAR Peringkat Kebangsaan.

6.3. Maklum Balas Oleh Peringkat Daerah

Pejabat Daerah hendaklah menyelaras isu-isu di peringkat Daerah dan mengemukakan input-input tersebut kepada Urus Setia JAR Peringkat Kementerian Pembangunan Luar Bandar (KPLB). Laporan maklum balas tersebut dikemukakan sekurang-kurangnya dua (2) minggu sebelum tarikh Mesyuarat JAR Peringkat Kementerian.

Bagi tujuan tersebut, Pejabat Daerah hendaklah melantik Pegawai Penyelaras untuk menyelaras dan mengemukakan input-input yang diperolehi mengenai governans, integriti dan anti-rasuah kepada Urus Setia JAR Peringkat Kementerian.

7. KEKERAPAN MESYUARAT DAN LAPORAN ISU

7.1. Semua Pengerusi JAR dan Ketua Jabatan dikehendaki mengadakan mesyuarat masing-masing setiap tiga (3) kali setahun dan perlu diadakan seperti berikut:

Mesyuarat dan Penyediaan Laporan di peringkat Kementerian/Jabatan/ Agensi/PBT/ Pejabat Daerah	Mesyuarat JAR Peringkat Negeri	Laporan UINS, Pejabat SKN kepada JAR Peringkat Kebangsaan (SPRM)
Bulan November	Bulan Disember	Bulan Januari
Bulan Mac	Bulan April	Bulan Mei
Bulan Julai	Bulan Ogos	Bulan September

7.2. Mesyuarat Jawatankuasa Anti-Rasuah Peringkat Negeri akan diadakan seperti berikut:

- i. Bulan Disember
- ii. Bulan April
- iii. Bulan Ogos

7.3. Mesyuarat Jawatankuasa Anti-Rasuah Peringkat Kementerian/Jabatan/Agensi/PBT/Daerah akan diadakan seperti berikut:

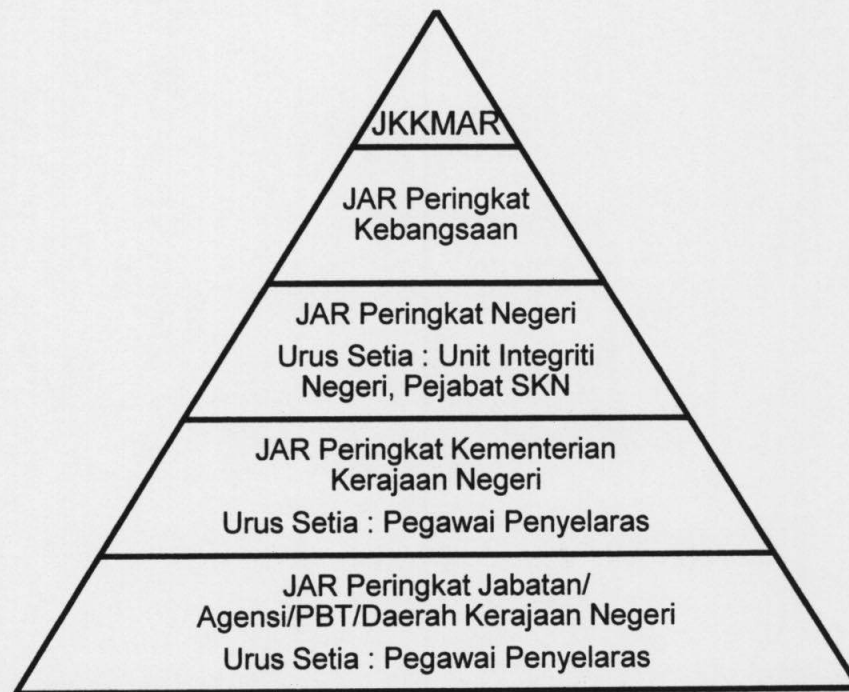
- i. Bulan November
- ii. Bulan Mac
- iii. Bulan Julai

8. HUBUNGKAIT PERANAN JAWATANKUASA-JAWATANKUASA PEMANTAPAN GOVERNANS, INTEGRITI DAN ANTI-RASUAH DALAM PENGURUSAN PENTADBIRAN KERAJAAN

8.1. Pelaksanaan pemantapan keutuhan sistem pengurusan pentadbiran Kerajaan menetapkan bahawa semua jawatankuasa sama ada di peringkat Kebangsaan, Kementerian dan Negeri mengadakan mesyuarat sekurang-kurangnya tiga (3) kali setahun dan laporan maklum balas setiap jawatankuasa perlu dikemukakan sekurang-kurangnya dua (2) minggu sebelum mesyuarat berkenaan.

8.2. Urus Setia JAR Peringkat Kementerian / Jabatan / Negeri adalah Unit Integriti agensi berkenaan. Bagi mana-mana Kementerian / Jabatan / Negeri yang tidak mempunyai Ketua Unit Integriti, maka pegawai yang dipertanggungjawabkan sebagai pegawai penyelaras mengenai governans, integriti dan anti-rasuah akan menjalankan fungsi berkenaan.

- 8.3. Ketua Unit Audit Dalam hendaklah bekerjasama rapat dengan Ketua Unit Integriti Peringkat Kementerian dan Kerajaan Negeri melalui perkongsian Laporan Audit Dalam supaya tindakan pembetulan dan pencegahan dapat dilaksanakan secara bersepadu. Melalui kerjasama ini, setiap isu yang berbangkit dapat diselesaikan lebih awal di setiap peringkat seterusnya dapat mengelakkan teguran oleh juruaudit luar.
- 8.4. Secara umumnya, hubungkait antara peranan JKKMAR dengan JAR Kementerian, Jabatan, Agensi dan Daerah di Peringkat Negeri adalah seperti di Rajah 1.

Rajah 1 : Hubungkait Peranan JKKMAR, JAR Peringkat Kebangsaan dan JAR Peringkat Negeri

9. PELAKSANAAN ARAHAN

- 9.1. Bermula dari tarikh penguatkuasaan Arahan ini, kesemua tindakan yang sebelum ini dilaksanakan melalui **Arahan YAB Perdana Menteri No. 1 Tahun 2014** – Gerakan Pemantapan Keutuhan Sistem Pengurusan Pentadbiran Kerajaan Malaysia : Penubuhan Jawatankuasa Integriti dan Tadbir Urus yang dipanjangkan melalui surat JKM(S) 100-10/106 Klt. 9 (127) bertarikh 19 November 2014 adalah **terbatal**.
- 9.2. Siri Arahan yang masih berkuat kuasa adalah seperti berikut:
- i. Siri 2 No. 1 Tahun 2000 bertarikh 20 April 2000
  - ii. Siri 3 No. 2 Tahun 2000 bertarikh 15 Ogos 2000
  - iii. Siri 4 No. 3 Tahun 2000 bertarikh 15 Ogos 2000
  - iv. Siri 5 No. 4 Tahun 2000 bertarikh 15 Disember 2000
  - v. Siri 6 No. 1 Tahun 2001 bertarikh 10 Ogos 2001
  - vi. Siri 7 No. 1 Tahun 20017 bertarikh 6 Februari 2007
  - vii. Siri 1 No. 1 Tahun 2011 bertarikh 28 Februari 2011

10. PENUTUP

- 10.1. Penubuhan Jawatankuasa Khas Kabinet Mengenai Anti-Rasuah (JKKMAR) dan Jawatankuasa Anti-Rasuah (JAR) menunjukkan komitmen Kerajaan untuk terus memantapkan governans, integriti dan anti-rasuah dalam pentadbiran kerajaan Malaysia. Tindakan-tindakan yang dihuraikan dalam Arahan YAB Perdana Menteri dan surat pekeliling ini perlu dilaksanakan dengan komited dan berterusan bagi mewujudkan pentadbiran Kerajaan dan perkhidmatan awam yang cekap, berdispilin serta mempunyai integriti yang tinggi bagi kepentingan dan kesejahteraan rakyat.

